

De virus i bandolers

«Partits conservadors calculen sobreviure, i fins i tot créixer, a partir de l'explotació de la crisi del virus»

L'afectació econòmica de la pandèmia ha dut al límit la resistència d'alguns sectors econòmics. Especialment els que han estat i són objecte directe de les mesures dictades per aconseguir la reducció del contacte social. Aquesta pressió específica, que ha forçat tot un seguit d'empreses i establiments a cessar l'activitat, s'ha afegit a la tensió psicològica general provocada per la prolongada amenaça del coronavirus i per la sensació que, tot i les promeses i vaticinis entorn de les vacunes, no hi ha una perspectiva temporal i social clara de normalització de la vida col·lectiva. I normalització de la vida col·lectiva vol dir, ara mateix, no haver d'estar pendents de les regulacions excepcionals a càrrec de les autoritats i poder actuar segons el bon criteri de cadascú.

Complementàriament, el desbordament de les administracions a l'hora de donar respostes a la situació ha abonat les maliances covades durant molts anys de descrèdit progressiu de la política. La desorientació de les esquerres europees ha contribuït a alimentar aquest descrèdit. I ha estat l'objectiu principal dels populismes de dretes interessats a erosionar els sistemes democràtics i el que va quedar de l'estat del benestar després de la crisi encetada el 2008.

La falta de recursos immediatament disponibles; la manca d'agilitat de resposta administrativa a les decisions polítiques publicades; la dificultat comunicativa de descriure escenaris extremadament complexos de manera senzilla i entenedora per a tothom; el vedetisme d'alguns experts abocats a defraudar expectatives i a haver d'aprendre i rectificar sobre la marxa; la imperícia dels governs a l'hora de plantejar formes practicables i eficaces d'ajut a qui més, i més immediatament, ho necessita... Tot junt s'ha afegit per convertir la gestió política del moment en un repte endimoniat.

Les circumstàncies particulars són molt diverses i també, en conseqüència, l'experiència d'aquests mesos. Però el malestar s'ha anat generalitzant, retroalimentat per la intoxicació negacionista a les xarxes, la banalització de l'efectivitat de les mesures i l'orquestració de la queixa polifònica permanent dels magazines televisius.

En aquesta mena de conjuntures, passades les primeres setmanes de comunió ciutadana i exaltació de comportaments exemplars, l'esforç de resistència i continuïtat no té gaire predicament mediàtic. Dades de valor diferent serveixen per confegir quadres comparatius poc rigorosos. El monotema pandèmia desplaça de l'agenda i de l'atenció pública la corrupció, la degradació del sistema judicial o l'acarnissament repressiu de l'estat profund. Llavors, el tertulianisme regurgita comentaris de periodisme improvisat i superficial, donant entrada a quadres polítics cansats i superats per una situació que ni ells ni ningú no pot controlar. El virus és el mal invisible que no pot ser percebut, ni combatut, ni a cop d'espasa, ni amb fusell, ni amb superpoders.

L'efecte d'aquesta espiral de "construcció de la realitat" al voltant de la pandèmia origina algunes paradoxes. Algunes formacions polítiques conservadores calculen poder sobreviure, i fins i tot créixer electoralment, a partir de l'explotació de la crisi del virus; però, mentrestant, s'encarreguen d'amplificar el discurs contra les mesures restrictives presentant-les com a simple voluntat de control i com si el virus no existís. Com si les decisions per a la reducció dels contactes socials fossin arbitràries i no estigués en joc la salut pública i la vida de les persones.

La provisionalitat permanent en què ha de viure el Govern fins a les eleccions, durant aquest període tan complicat, rebla el clau. Aquesta provisionalitat és sobretot conseqüència de la irresponsabilitat de qui tenia a la mà la clau per escurçar-la o per evitar-la. Quan durant molts

mesos i després d'haver donat per acabada la legislatura, en comptes de formular un projecte entenedor i engrescador per a sectors socials amplis, es juga a dissenyar una llarguíssima campanya preelectoral de desgast de socis i adversaris es corre un risc enorme. Calcular que la ciutadania no hi és tota, i que no sabrà interpretar les motivacions de fons dels posicionaments polítics de cadascú i en cada moment, pot acabar sortint molt car als qui ho refiïn tot a aquesta carta.

Joan Maragall, al poema *La fi d'en Serrallonga* (1900), reporta una llarga confessió del protagonista. L'acabarà redimint. Aquest tast fragmentari mostra fins a quin punt algunes inclinacions no s'han vist alterades pel pas del temps ni per la pandèmia:

*D'aquell que em feia ombra o bé respecte,
m'he gaudit fent-ne córrer males veus,
i tot fingint acatament i afecte
li anava segant l'herba sota els peus.
De lo que no he entès n'he dit mentida,
dels fets més grans que els meus n'he dit rampells,
he volgut sols un pes, sols una mida:
la meva; els qui en passaven, pobres d'ells!*

Millorar la gestió del dia a dia, fins on es pugui. Compartir les dificultats amb transparència. Ser a prop de les persones. Ajudar-les. Procurar fer més entenedores i justificades les decisions i els arguments que han conduït a adoptar-les. Explicar sincerament les aspiracions polítiques que inspiren l'acció de govern, però també els horitzons possibles que es contemplen, i per quina ruta es proposa encaminar-s'hi i accedir-hi. Sabent que els tràngols col·lectius fan que la població busqui culpables. Que un govern és sempre millor candidat a culpable que un virus. I que és en la consciència de cadascú, i no en els resultats electorals, on s'hi pot trobar algun rastre de redempció.